

Legal Alert

Warszawa | maj 2015

Departament Bankowości, Finansów i Restrukturyzacji

PROJEKTY NOWELIZACJI PRAWA BANKOWEGO ORAZ USTAWY O KREDYCIE KONSUMENCKIM

Obecnie trwają prace nad projektami nowelizacji ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. - Prawo Bankowe (dalej „**Prawo Bankowe**”) oraz ustawy z dnia 12 maja 2011 roku o kredycie konsumenckim (dalej „**UoKK**”). Projekty te mają na celu zwiększenie poziomu ochrony konsumentów korzystających z kredytów i pożyczek, w dwojakim zakresie.

Ochrona konsumentów korzystających z usług finansowych firm udzielających kredytów konsumenckich

Rządowy projekt ustawy o zmianie ustawy o nadzorze nad rynkiem finansowym, Prawa Bankowego, UoKK oraz niektórych innych ustaw, który został niedawno przyjęty przez Radę Ministrów, zakłada zwiększenie poziomu ochrony konsumentów, którzy korzystają z usług finansowych firm nieobjętych nadzorem KNF (dalej „**Nowelizacja UoNF**”).

Najważniejsze proponowane zmiany:

- rozszerzenie uprawnień KNF do prowadzenia postępowania wyjaśniającego wobec podmiotów, co do których zachodzi podejrzenie, że wykonują licencjonowaną działalność bez wymaganego zezwolenia;
- zaostrzenie sankcji karnych za gromadzenie bez zezwolenia środków finansowych innych osób, w celu obciążenia ryzykiem;
- usprawnienie współpracy KNF z organami ścigania (wprowadzenie możliwości udostępniania przez KNF informacji stanowiących tajemnicę bankową) dotyczącej zawiadomień o podejrzeniu popełnienia przestępstwa składanych przez KNF;
- reglamentacja działalności polegającej na udzielaniu pożyczek ze środków własnych na rzecz konsumentów, poprzez sprecyzowanie koniecznych wymagań dotyczących podjęcia i wykonywania działalności pożyczkowej;
- ograniczenie kosztów kredytu konsumenckiego;
- określenie zasad dostępu instytucji pożyczkowych do rejestrów kredytowych i wymiany informacji o udzielonych kredytach konsumenckich.

Nowelizacja UoNF koncentruje się wokół eliminowania z obrotu gospodarczego takich instytucji, które prowadzą działalność reglamentowaną na rynku finansowych bez zezwolenia KNF, a w których działalności mogą występować przejawy zamiaru oszustwa. W celu zapobieżenia nieuczciwym praktykom ze strony instytucji z branży pożyczkowej, projekt zmian wprowadza m.in. uprawnienia KNF do prowadzenia postępowania wyjaśniającego wobec podmiotów, w stosunku do których istnieje podejrzenie, że wykonują działalność na rynku finansowym bez wymaganego zezwolenia oraz **zaostrzenie sankcji karnych za gromadzenie bez zezwolenia środków finansowych innych osób w celu obciążenia ich ryzykiem** poprzez podwyższenie granic zagrożenia karą pozbawienia

Szymon Gałkowski

Partner
Departament Bankowości,
Finansów i Restrukturyzacji
s.galkowski@kochanski.pl

Julia Fabisiak

Prawnik
Departament Bankowości,
Finansów i Restrukturyzacji
j.fabisiak@kochanski.pl

Klaudia Szymańska

Prawnik
Departament Bankowości,
Finansów i Restrukturyzacji
k.szymanska@kochanski.pl

wolności z 3 do 5 lat oraz podwyższenie wysokości kary grzywny z dotychczasowego maksymalnego poziomu 5 mln złotych do poziomu 10 mln zł. Rezultatem wprowadzenia zmian ma być również zwiększenie efektywności współpracy pomiędzy KNF a organami ścigania w zakresie składania zawiadomień o popełnieniu przestępstwa w przedmiocie działania rynku finansowego.

Projekt przewiduje **wprowadzenie definicji „instytucji pożyczkowej”** do Prawa Bankowego, odwołujący się do UoKK. Zgodnie z proponowaną definicją instytucja pożyczkowa oznacza kredytodawcę, tj. przedsiębiorcę w rozumieniu Kodeksu cywilnego, który w zakresie swojej działalności gospodarczej lub zawodowej, udziela lub daje przyrzeczenie udzielenia konsumentowi kredytu, innego niż kredyt w postaci odroczenia zapłaty ceny lub wynagrodzenia na zakup oferowanych przez niego towarów i usług. Definicja instytucji pożyczkowej obejmuje również przedsiębiorców prowadzących działalność lombardową, w zakresie w jakim udzielają kredytów konsumenckich. Z kręgu podmiotowego definicji instytucji pożyczkowej wyłączone zostały podmioty sektora bankowego i SKOK-i, które podlegają obowiązkowi uzyskiwania zezwolenia w związku z prowadzoną działalnością gospodarczą.

Jednocześnie projekt wprowadza **możliwość wymiany informacji w zakresie kredytów konsumenckich w sektorze pozabankowym** przez instytucje pożyczkowe w oparciu o bazę danych prowadzoną przez instytucje utworzone na podstawie art. 105 ust. 4 Prawa Bankowego (biura informacji kredytowej).

Co istotne, projekt przewiduje również **wprowadzenie maksymalnej wysokości odsetek za opóźnienie w spłacie kredytu konsumenckiego oraz odsetek od odsetek** (sześciokrotność wysokości stopy kredytu lombardowego Narodowego Banku Polskiego) – maksymalny limit odsetek za opóźnienie w spłacie będzie obejmować również opłaty wymagane w związku z zaległością w spłacie kredytu konsumenckiego (np. opłaty windykacyjne). Proponowane ograniczenia odsetek za opóźnienie **dotyczyć mają wszystkich uczestników obrotu**, a zatem będą obowiązywać zarówno w stosunkach pomiędzy przedsiębiorcą a konsumentem, a także obrocie dwustronnie profesjonalnym, tj. między samymi przedsiębiorcami oraz między konsumentami.

Co więcej, zmiany polegać mają również na **wprowadzeniu maksymalnej wysokości pozaodsetkowych kosztów kredytu konsumenckiego** (np. kosztów windykacyjnych). W aktualnym kształcie prawnym przepisów, kwestia wysokości opłat z tytułu zaległości w spłacie kredytu, ich rodzaj oraz zasady pobierania pozostawiona jest umowie stron. Nowelizacja zakłada ustanowienie maksymalnej wysokości pozaodsetkowych kosztów kredytu jako sumy 25% całkowitej kwoty kredytu oraz 30% całkowitej kwoty kredytu wyrażonej w stosunku rocznym oraz proponuje, aby pozaodsetkowe koszty kredytu w całym okresie kredytowania nie przekraczały całkowitej kwoty kredytu. Przewiduje się także, że pozaodsetkowe koszty kredytów udzielanych w okresie 120 dni od dnia wypłaty pierwszego kredytu sumują się i nie mogą łącznie przekroczyć wprowadzonych progów maksymalnych.

Nowelizacja UoNF ma również zwiększyć ochronę klientów branży pożyczkowej poprzez **ustawowe uregulowanie wymogów wykonywania działalności związanej z udzielaniem kredytów konsumenckich**.

Zmiany w zakresie kredytów denominowanych lub indeksowanych do waluty obcej udzielanych konsumentom

Od lutego 2015 roku w Sejmie trwają prace nad poselskim projektem ustawy o zmianie Prawa Bankowego oraz UoKK (dalej „**Nowelizacja UoKK**”) dotyczącym m.in. zabezpieczenia kredytobiorców będących konsumentami biorących kredyt denominowany lub indeksowany do waluty innej niż waluta polska przed ryzykiem wzrostu kursu tej waluty o więcej niż 30% w stosunku do kursu z dnia udzielenia kredytu jak też ograniczenie środków prawnych, jakie kredytodawca może zastosować wobec kredytobiorcy poprzez wprowadzenie zakazu obniżenia kwoty udzielonego kredytu i wypowiedzenia konsumentowi umowy kredytu z powodu utraty zdolności kredytowej w przypadku wypłaconego kredytu, zabezpieczonego choćby częściowo hipotecznie. Projekt został negatywnie zaopiniowany przez m.in. Komisję Nadzoru Finansowego oraz Związek Banków

Polskich.

Nowelizacja UoKK stanowi propozycję zaadresowania problemu kredytów denominowanych lub indeksowanych do waluty obcej, w szczególności do franków szwajcarskich.

Nowelizacja UoKK dotyczy kredytów udzielanych konsumentom na mocy UoKK oraz na podstawie Prawa Bankowego.

Głównym założeniem Nowelizacji UoKK jest wprowadzenie zasady ograniczenia ryzyka wzrostu kursu waluty kredytu denominowanego lub indeksowanego do waluty innej niż waluta polska, o więcej niż 30% w stosunku do kursu z dnia udzielenia kredytu. W takim wypadku przewiduje się, że kredytodawca dla potrzeb obliczania wysokości należnych w walucie polskiej rat kapitałowo-odsetkowych oraz uwzględniania przedterminowej spłaty całości lub części kredytu dokonywanych w walucie polskiej stosuje kurs w wysokości nie wyższej niż kurs z dnia udzielenia kredytu powiększony o 30%.

Drugim najważniejszym aspektem proponowanych zmian jest odwrócenie wobec konsumentów obowiązującej obecnie zasady, że bank może obniżyć kwotę przyznanego kredytu albo wypowiedzieć umowę kredytu nawet pomimo terminowej spłaty rat kredytu w razie wystąpienia zagrożenia terminowej spłaty kredytu spowodowanego złym stanem majątkowym kredytobiorcy. Bank stwierdza zaistnienie takiej sytuacji w wyniku kontroli, do przeprowadzenia której jest uprawniony na podstawie art. 74 Prawa Bankowego. Nowelizacja UoKK proponuje dodanie ust. 5 w art. 75 Prawa Bankowego, zgodnie z którym bank nie może obniżyć kwoty udzielonego kredytu ani wypowiedzieć konsumentowi umowy kredytu z powodu utraty zdolności kredytowej, jeżeli wierzytelność banku jest choćby częściowo zabezpieczona hipotecznie a kredyt został już wypłacony.

Analogiczną zasadę wprowadza zmiana UoKK w przypadku kredytu zabezpieczonego chociażby częściowo hipotecznie.

Co istotne, proponowane zmiany mają znaleźć zastosowanie z dniem wejścia w życie Nowelizacji UoKK także do zawartych wcześniej umów kredytu. Oznaczałoby to, że od dnia wejścia w życie Nowelizacji UoKK, wzrost kursu waluty obcej do polskiej złotówki o ponad 30% w stosunku do dnia udzielenia kredytu, nie będzie miał wpływu na wysokość rat kapitałowo-odsetkowych oraz możliwość przedterminowej spłaty kredytów udzielanych konsumentom. W takiej sytuacji zastosowanie znajdzie kurs z dnia udzielenia kredytu powiększony o 30%.

Znaczenie prawne

Nowelizacja UoNF ma na celu przede wszystkim zapewnienie większej ochrony konsumentom branży pożyczkowej poprzez eliminację z rynku podmiotów działających bez wymaganego zezwolenia oraz wykluczenie praktyk polegających na pobieraniu wygórowanych, nieuzasadnionych opłat wynikających z udzielanej pożyczki. Propozycja zmian reguluje również kwestie pobierania odsetek za opóźnienie w spłacie i dąży do zmniejszenia kosztów windykacji, którymi ma być obciążany konsument.

Nowelizacja UoKK stanowi propozycję rozwiązania systemowego zastępującego konieczność występowania przez indywidualnych kredytobiorców do sądów w oparciu o tzw. klauzulę *rebus sic stantibus*, dotyczącą nadzwyczajnej zmiany okoliczności i będącą wyjątkiem od zasady przestrzegania umów oraz ograniczenia wzrostu zadłużenia konsumentów spowodowanego głównie zmianą kursu franka szwajcarskiego. W razie wejścia w życie Nowelizacji UoKK w proponowanym kształcie, zostaną ograniczone negatywne dla kredytobiorców skutki zmiany kursu w przypadku kredytów denominowanych lub indeksowanych w obcych walutach.

Jeśli jakiegokolwiek zagadnienia związane z powyższym zagadnieniem budzą Państwa wątpliwości lub wymagają bliższych wyjaśnień, prawnicy Kancelarii Kochański Zięba Rapala i Partnerzy pozostają do Państwa dyspozycji.

Kochański Zięba Rapala i Partnerzy

Metropolitan, Pl. Piłsudskiego 1

00-078 Warszawa, Polska

Tel.: +48 22 326 9600

Fax: +48 22 326 9601

www.kochanski.pl